

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος "Εκτος

Συνδρομή ἑτήσια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους· καὶ εἶνε ἑτήσια — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

5 Νοεμβρίου 1878

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ

Γεωργίου Γενναδίου

ΠΕΡΙ ΚΥΠΡΟΥ

Τῇ 10 τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου ὁ σὺρ Γάρνερ Οὐόλσλεϋ ἀπεβιδάσθη εἰς Λευκωσίαν μετὰ στρατιᾶς ἀγγλικῆς καὶ κατέλαβε τὴν νῆσον Κύπρον. Κατέσχε δὲ ἡ Ἀγγλία κατὰ τὰ φαινόμενα τὴν νῆσον ὑπὸ ὅρους τινὰς ἀναγραφέντας ἐν τῇ μετὰ τῆς Τουρκίας ἰδιαιτέρᾳ συνθήκῃ· ἀλλ' οἷόςδ' ἂν ποτε καὶ ἂν εἶνε ὁ ἐξωτερικὸς τύπος τῆς κατοχῆς, ἡ Κύπρος εἶνε ἤδη κτῆσις ἀγγλική, οἱ δὲ Κύπριοι ὑπήκοοι τῆς Βικτωρίας, τῆς ἀνάσσης τῆς Ἀγγλίας καὶ αὐτοκρατείας τῶν Ἰνδιῶν. Μετὰ τριακοσίων δ' ἔτων ἀσιατικὴν καταδυναστείαν ἔρχεται πάλιν λαὸς εὐρωπαϊκὸς νὰ συνεχίσῃ τὴν ποικίλην καὶ πολὺπλοκον ἱστορίαν τῆς νήσου. Περίεργον δὲ εἶνε ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο τῆς αἰφνιδίας καταλήψεως τῆς Κύπρου ὑπὸ Ἀγγλων παρουσιάζεται τὸ δεύτερον ἤδη ἐν τῇ ἱστορίᾳ, διότι, ὡς θὰ ἴδωμεν προχωροῦντος τοῦ λόγου, ἤδη περὶ τὰ τέλη τοῦ IB' αἰῶνος κατελήφθη ἡ Κύπρος ἐξαίφνης ἐπὶ βραχὺν χρόνον ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Ῥιχάρδου. Ἀλλ' ὅπως ποικίλας μορφὰς καὶ περιέργους ἐσθλὰς κτητόρων εἶδεν ἡ γῆ τῆς Κύπρου ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῆς ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἐμφανίσεως δύναται νὰ μάθῃ ὁ ἀναγνώστης ἀναγινώσκων τὴν βραχεῖαν ταύτην σημειώσιν.

Τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς ἱστορίας τῆς νήσου καλύπτει, ὡς πάντοτε σχεδὸν συμβαίνει ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ὁ μῦθος καὶ αἱ ἀσφαεῖς διηγήσεις· ἐκ δὲ τῆς Γραφῆς μανθάνομεν ὅτι κατεῖχον αὐτὴν οἱ ἔγγονοι τοῦ Κιττίμ. Πρῶτοι δὲ βέβαιοι κάτοικοι τῆς Κύπρου ὑπῆρξαν οἱ Φοίνικες, λαὸς ἐμπορικὸς καὶ βιομηχανικὸς, οἵτινες ἐνωρίς κατέλαβον τὴν νῆσον ταύτην, ἥς εἴλκυεν αὐτοὺς ὁ πολὺς πλοῦτος, δι' ὃν ἤδη πρότερον ἐγνωρίζετο. Οἱ δὲ Φοίνικες ἀνέπτυσαν τὰς δυνάμεις τῆς γῆς· καὶ τὰ μὲν ὑλομανοῦντα δάση παρέσχον ἀξιολογωτάτην ξυλίκην, τὰ δὲ μέταλλα πλοῦτον πολύν. Ἰδίως δ' ὁ χαλκὸς τῆς Κύπρου ὑπῆρξε

καθ' ὅλην τὴν ἀρχαιότητα γνωστὸς ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ ὀνομασθῇ ἀπὸ ταύτης τῆς νήσου τὸ μέταλλον ἐν πολλαῖς τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν, διότι καὶ τὸ cuivre τῶν Γάλλων καὶ τὸ copper τῶν Ἀγγλων καὶ τὸ Kupfer τῶν Γερμανῶν εἶνε παραφθορά τῆς λέξεως [aes] cyprium· ἀλλὰ καὶ ἐν Ἡπειρῷ καὶ ἀλλαχοῦ τῶν ἐλληνικῶν χωρῶν καλεῖται ἔτι καὶ σήμερον κυρίως τὸ χαλκοῦν κωδώνιον ὅπερ οἱ ποιμένες ἐξαρτῶσιν ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ τῶν προβάτων. Οὐδὲ ἦσαν τὰ ξύλα καὶ ὁ χαλκὸς ὁ μόνος πλοῦτος τῆς νήσου, ἀλλ' ἐξηγον αὐτόθεν οἱ Φοίνικες καὶ ἄλλα πολλὰ τοσαύτην δ' ἀφθονίαν προϊόντων εἶχεν ἡ νῆσος, ὥστε δὲν φαίνεται ὑπερβολικὸν τὸ λόγιον ἀρχαίου τινὸς Ῥωμαίου, ὅστις εἶπεν ὅτι ἡ Κύπρος δύναται νὰ κατασκευάσῃ, νὰ ὀπίσῃ καὶ νὰ φορτώσῃ τελέως πλοῖον χωρὶς μηδὲν νὰ ζητήσῃ παρ' ἄλλου τόπου. Οὕτως οἱ Φοίνικες πλουτοῦντες αὐτοὶ ἀνέπτυσσον καὶ τὰς δυνάμεις τοῦ τόπου, οἱ δὲ πρῶτοι αὐτῶν σταθμοὶ, ἔνθα βραχὺν χρόνον μένοντες ἀπετέλουν τὰς ἐμπορικὰς αὐτῶν συναλλαγὰς, ἐγένιναν κατ' ὀλίγον ἐμπορεῖα πολύκοσμα, ἀκμάζουσιν πόλεις· τὸ Κίτιον ἐπὶ τῆς νοτίας ἀκτῆς τῆς νήσου ἠϋξήθη δι' αὐτῶν καὶ φοινικικαὶ πόλεις ἰδρύθησαν νέαι, ἡ Πάφος, ἡ Ἀμαθοῦς, τὸ Ἰδάλιον. Ἀλλ' οἱ Φοίνικες δὲν ἦσαν μόνον λαὸς φιλεργὸς καὶ φιλοκερδὴς· ὡς οἱ Ἑβραῖοι, μεθ' ὧν ἔχουσι κοινὸν τὸ γένος καὶ παρεμφερῆ τὴν γλῶσσαν, εἶχον μεγίστην ἐπιμονὴν εἰς τὴν φυλετικὴν διαφορὰν καὶ εἰς τὰ ἥθη καὶ τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων. Ὁ Φοῖνιξ δὲν προσελάμβανεν εὐχερῶς τὰ ἥθη τῶν τόπων ὅπου ἐγκαθιδρύετο, πολὺ δὲ μάλλον αὐτὸς εἰσῆγεν εἰς τοὺς περιοίκους τὰς ἐφευρέσεις τῆς παλαιᾶς Ἀσίας, τὰς τέχνας καὶ τοὺς θεοὺς του. Μετὰ μὲν τῶν πλουσίων ὑφασμάτων εἰσῆγε τὰ σταθμά του, μετὰ δὲ τῶν μικροτεχνημάτων τῆς συρίας τέχνης τὴν θεὰν Ἀστάρτην, μετὰ δὲ τῆς Ἀστάρτης τὰ ἀγάλματα αὐτῆς καὶ τὰ ἄλλα ἔργα τῆς φοινικικῆς γλυπτικῆς.

Ἀλλ' οἱ Φοίνικες ὑπῆρξαν κατὰ τὴν μεσόγειον οἱ διδάσκαλοι καὶ συμπλωτῆρες, ἔπειτα δὲ οἱ συναγωνισταὶ καὶ ἀντίπαλοι λαοῦ εὐγενοῦς καὶ μεγάλου, ὅστις πολλὰ παραλαβὼν παρ' ἄλλων διεμόρφωσεν ἰδιορρυθμῶς, ἀναπτύξας καὶ καλλύνας τὰ δανεισθέντα. Ὁ λαὸς δὲ οὗτος ἦσαν οἱ Ἕλληνες, οἵτινες ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ αὐ-